

6.9.2021

D/9/04.09.02/2021, 238/54/2020

Valtion velanhallinta

Yhteenveto kertomusluonnoksen lausunnoista

Valtion talouden tarkastusvirasto on saanut viitekohdassa mainitun tarkastuskertomuksen luonnoksesta palautetta seuraavasti:

- Valtiovarainministeriö, 23.8.2021
- Valtiokonttori, 26.8.2021

Lausunnonantajilla on ollut tilaisuus

- lausua näkemyksensä tarkastuskertomusluonnoksessa esitetyistä tarkastusviraston kannanotoista sekä
- esittää kertomusluonnoksen tekstiin korjaus- ja täsmennysehdotuksia.

Ennen lopullisen tarkastuskertomuksen antamista tarkastusvirasto on kertomusta viimeisteltäessä ottanut huomioon palautteen seuraavasti:

Lausunnonantajien näkemykset kannanotoista

Palautteen antajien lausunnoissa on pääosin yhdytty kertomusluonnoksen kannanottoihin. Lausuntojen perusteella lopullista tarkastuskertomusta on kuitenkin muokattu tai lisätty tekstiä lopulliseen tarkastuskertomukseen. Lausunnonantajien näkemykset kannanotoista sekä muut muutokset tai syyt tekstin ennallaan pitämiseen on kirjattu kannanottokohtaisesti.

Valtiokonttori tuo esiin tarkastuskertomusluonnoksesta antamassaan lausunnossa, että periaatteessa velanhallintaa koskevat sisäisen tarkastuksen raportit on nykyiselläänkin mahdollista toimittaa ohjaavalle ja valvovalle valtiovarainministeriölle pääjohtajan suostumuksella. Ennen raporttien luovuttamista Valtiokonttorin ulkopuolisille tahoille sisäisen tarkastuksen päällikkö neuvottelee asiasta pääjohtajan ja ao. toimialan Valtiokonttorin johtoryhmän jäsenen kanssa. Valtiokonttori lausuu myös, että käytännössä kaikki velanhallintaa koskeneet raportit on toimitettu Valtiovarainministeriön Rahoitusmarkkinaosastolle edellä kuvatun prosessin mukaisesti, joten suositus ei muuta nykyistä käytäntöä mitenkään.

Valtiokonttorin lausunnon perusteella 6. tarkastussuosituksista muokattiin alkuperäisestä ” Valtiokonttorin sisäisen tarkastuksen raportit tulee toimittaa velanhallintaa ohjaavalle ja valvovalle valtiovarainministeriölle yksi yli yhden -periaatteen mukaisesti” muotoon ” Valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin tulee varmistaa, että Valtiokonttorin sisäisen tarkastuksen raportit toimitetaan velanhallintaa ohjaavalle ja valvovalle valtiovarainministeriölle yksi yli yhden -periaatteen mukaisesti. Tämän lisäksi lukuun 3.2 on lisätty seuraava kappale (s.32–33) ”Yksi yli yhden -raportoinnin perimmäinen tarkoitus on varmistaa, että sisäisen tarkastuksen raportit toimitetaan välittömästi (ilman erillistä pääjohtajan hyväksyntää) toimintaa valvovalle ja ohjeistavalle taholle, tässä tapauksessa valtiovarainministeriölle. Näin varmistetaan kriittisten tarkastushavaintojen viivytyksetön raportointi. Toimintatapa edistää ja vahvistaa sisäisen tarkastuksen riippumattomuutta.”

Valtiokonttori katsoi myös lausunnossaan, että tarkastusviraston olisi hyvä täsmentää viitataanko yksi yli yhden periaatteesta puhuttaessa osakeyhtiölain mukaiseen raportointiin hallitukselle vai rahoitusalan mukaiseen raportointiin valvovalle viranomaiselle eli Finanssivalvonnalle.

Kertomusluonnoksessa todetaan, että ”rahoituslalla sisäisen tarkastuksen raportointi tapahtuu yksi yli yhden -periaatteella, jolloin tarkastuksen kriittiset havainnot toimitettaisiin organisaation toimivan johdon yli hallitukselle tai tarkastusvaliokunnalle”. Lausunnon pohjalta ei ole tehty muutoksia lopulliseen tarkastuskertomukseen, sillä kertomusluonnoksen tekstissä viitataan suoraan osakeyhtiölain mukaiseen toimintaan.

Valtiovarainministeriö katsoo lausunnossaan, että tarkastusviraston suositus ja havainnot tarkastussuosituksen taustalla koskien valtiovarainministeriön riskienhallintamenettelyjä velanhallinnan prosessissa ja riskienhallinnan kuvauksen laatimista, eivät vastaisi valtiovarainministeriön nykymuotoista toimintaa ja velanhallinnan todellista tilaa. Suositusta ei ole muutettu, mutta pääluvun 3. kohtaa ”Tarkastuksessa havaittiin, että valtiovarainministeriössä ei ole käytössä koko ministeriön yhteisiä riskienhallintaperiaatteita eikä riskienhallinnan järjestämisestä ole olemassa yhtenäistä ohjeistusta tai määräystä. Valtiovarainministeriön rahoitusmarkkinaosaston tulisikin kiinnittää huomiota asianmukaisiin ja riittäviin riskienhallintamenettelyihin.” on muokattu muotoon ”Tarkastuksessa havaittiin, että valtiovarainministeriössä ei ole käytössä koko ministeriön yhteisiä riskienhallintaperiaatteita eikä riskienhallinnan järjestämisestä ole olemassa yhteistä ohjeistusta tai määräystä, *vaikka näin tulisi olla*. Valtiovarainministeriön rahoitusmarkkinaosaston tulisikin *tästä syystä itsenäisesti* kiinnittää *erityistä* huomiota asianmukaisiin ja riittäviin riskienhallintamenettelyihin *osana velanhallinnan kokonaisprosessia*.”

Muuten lausunnoissa on esitetty tarkempia kuvauksia ja lisäperusteluja kannanottojen ja suositusten taustalla olevista asioista. Näiden perusteella ei kuitenkaan ole ollut tarvetta tehdä muutoksia kannanottoihin ja suosituksiin.

Teknisluonteiset täsmennys- ja korjausehdotukset

Lähes kaikki lausunnoissa ja teknisluontoisissa kommentteissa esitetyt korjaus- ja täsmennysehdotukset on voitu huomioida. Palautteissa esitetyt korjaus- ja täsmennysehdotukset on otettu tekstimuutoksina huomioon lopullisessa tarkastuskertomuksessa, joskaan kaikkia muutoksia ei ole voitu tehdä täysin palautteissa esitetyllä tavalla.

Valtiokonttorin teknisluonteisen täsmennyksen vuoksi suositusta ”5. Valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin tulee korjata velanhallinnassa käytettävien korkomallien ongelmakohdat ja strategista korkoriskiaseman valintaa koskevaa analyysiä tulee edelleen kehittää riittävin resurssein” on muokattu muotoon ”5. Valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin tulee korjata velanhallinnassa käytettävien korkomallien ongelmakohdat ja *strategisen korkoriskiaseman valinnan taustalla olevaa* analyysiä tulee edelleen kehittää riittävin resurssein.

Lisätietoja: Ylitarkastaja Jonna Carlson, p. 09 432 5897